

**Уманський державний педагогічний університет імені
Павла Тичини**

Менеджмент персоналу

Навчальний посібник

Укладач Н. О. Пачева

2018

УДК 005.95(075.8)

М50

*Схвалено Вченою радою Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 13 від 26.06.2018 р.)*

Рецензенти:

Чирва О. Г. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини);

Бондарук Т. Г. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування (Національна академія статистики, обліку та аудиту);

Ревуцька А.О. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії (Уманський національний університет садівництва).

М50 **Менеджмент персоналу** : навчальний посібник / уклад. Н. О. Пачева.
– Умань : Візаві, 2018. – 267 с.

У навчальному посібнику розглядаються проблеми розробки та реалізації стратегії і політики управління персоналом; управлінські технології оцінювання персоналу, ефективні механізми мотивації трудової діяльності; ефективності менеджменту персоналу; розвиток соціального партнерства в системі соціально-трудових відносин в організації.

Книга сформовано у вигляді стислого викладу тематичного матеріалу, складається з теоретичної та практичної частин, що забезпечує комплексне вивчення всіх складових менеджменту персоналу, а також набуття відповідних практичних вмінь та навичок.

Посібник розрахований на студентів економічних спеціальностей. Стане у пригоді й тим, хто цікавиться управління персоналом та прагне самостійно поглибити свої знання у цій важливій сфері.

УДК 005.95(075.8)

М50

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2018

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1. Розгорнута програма курсу «Менеджмент персоналу»	10
Тема 1. ПЕРСОНАЛ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТ МЕНЕДЖМЕНТУ	
1. Персонал, як суб'єкт і об'єкт управління.....	10
2. Соціальна структура персоналу.....	12
3. Вимоги до професійно-кваліфікаційного рівня менеджерів та директорів підприємства.....	15
4. Компетентність персоналу, як об'єкт стратегічного управління.....	23
Тема 2. МЕТОДОЛОГІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ПЕРСОНАЛУ	
1. Метод, методологія, методика.....	25
2. Менеджмент персоналу як об'єктивне соціальне явище та сфера професійної діяльності.....	26
3. Організація як соціальний інститут і об'єкт менеджменту.....	32
4. Персонал організації.....	34
Тема 3. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ПЕРСОНАЛУ	
1. Нормативно-правова база менеджменту персоналу.....	35
2. Науково-методичне забезпечення менеджменту персоналу.....	39
3. Інформаційна база менеджменту персоналу.....	42
4. Кадрове забезпечення менеджменту персоналу.....	43
5. Матеріально-технічне забезпечення менеджменту персоналу.....	44
6. Фінансове забезпечення менеджменту персоналу.....	47
Тема 4. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МЕНЕДЖМЕНТУ ПЕРСОНАЛУ	
1. Особистісні якості керівника як передумова ефективного менеджменту персоналу.....	48
2. Соціально-психологічні фактори трудової поведінки персоналу.....	52
3. Комунікації в управлінні персоналом.....	54
4. Типи та причини конфліктів, методи їх розв'язання.....	61
5. Соціально-психологічний клімат і його вплив на ефективність діяльності організації.....	65
Тема 5. КАДРОВА СЛУЖБА І КАДРОВЕ ДІЛОВОДСТВО	
1. Служба персоналу організації.....	68
2. Відділ кадрів і його роль у менеджменті персоналу.....	70
3. Кадрове діловодство. Номенклатура справ з кадрового діловодства.....	72
4. Документаційне забезпечення обліку та руху кадрів.....	75
5. Облік особового складу організації.....	80
6. Комп'ютеризація кадрового діловодства.....	82

Тема 6. ПЛАНУВАННЯ Й ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

1. Об'єктивні й суб'єктивні чинники зміни потреб організації в персоналі..... 83
2. Аналіз наявної чисельності та структури персоналу..... 88
3. Методи визначення потреб організації у персоналі..... 91
4. Джерела поповнення та оновлення персоналу..... 96

Тема 7. РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ

1. Розвиток персоналу як засіб забезпечення його конкурентоспроможності..... 101
2. Первинна професійна підготовка кадрів у профтехучилищах, вищих навчальних закладах та на виробництві..... 103
3. Підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів, система неперервного навчання персоналу..... 106
4. Планування трудової кар'єри в організації..... 109
5. Створення й підготовка резерву на заміщення вакантних посад керівників..... 111

Тема 8. РУХ ПЕРСОНАЛУ

1. Види, фактори та показники руху персоналу..... 113
2. Основні процеси руху персоналу..... 115

Тема 9. РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ

1. Завдання регулювання трудової діяльності працівників організації.. 122
2. Створення умов для ефективної діяльності персоналу..... 123
3. Методи управління персоналом..... 124
4. Регламентування посадових обов'язків..... 126
5. Регламентування діяльності структурних підрозділів..... 127
6. Регламентування діяльності посадових осіб..... 128
7. Правила поведінки й дисциплінарні процедури..... 129

Тема 10. УПРАВЛІННЯ РОБОЧИМ ЧАСОМ ПРАЦІВНИКІВ

1. Робочий час як універсальна міра кількості праці..... 130
2. Режим праці й відпочинку..... 132
3. Методи аналізу ефективності використання робочого часу..... 137

Тема 11. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ПРАЦІ

1. Поняття, фактори умов праці..... 139
2. Елементи умов праці..... 140
3. Класифікація та оцінювання умов праці на виробництві..... 141

Тема 12. ОЦІНЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

1. Процес оцінювання персоналу: сутність, цілі, завдання, елементи.. 144
2. Система оцінки персоналу та її види. Модель комплексної оцінки.. 146
персоналу.....
3. Атестація персоналу..... 147

Тема 13. МОТИВАЦІЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ	
1. Мотивація персоналу: сутність і значення.....	150
2. Матеріальна мотивація трудової діяльності.....	151
3. Заробітна плата: сутність, функції.....	153
4. Організація заробітної плати за умов ринкової системи господарювання.....	155
5. Тарифна система оплати праці.....	156
6. Системи оплати праці.....	158
7. Організація преміювання персоналу: загальні вимоги.....	163
Тема 14. СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В ОРГАНІЗАЦІЇ	
1. Соціальне партнерство: сутність, значення, форми.....	167
2. Сторони й суб'єкти соціального партнерства.....	170
3. Виробнича демократія як складова форм соціального партнерства...	173
Тема 15. ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ ПЕРСОНАЛУ	
1. Функціональні проблеми управління персоналом.....	175
2. Основні критерії оцінки ефективності роботи служби управління персоналом.....	176
3. Аналіз якісного складу персоналу.....	179
4. Управління плинністю і трудовою мотивацією працівників у фірмах і компаніях.....	183
5. Удосконалення моделі кадрового менеджера.....	187
Розділ 2. Плани семінарських (практичних) занять та методичні вказівки до їх виконання.....	191
1. Семінарсько-практичне заняття по темі 1.....	191
2. Семінарсько-практичне заняття по темі 2.....	197
3. Семінарсько-практичне заняття по темі 3.....	202
4. Семінарсько-практичне заняття по темі 4.....	209
5. Семінарсько-практичне заняття по темі 5.....	223
6. Семінарсько-практичне заняття по темі 6.....	226
7. Семінарсько-практичне заняття по темі 7.....	228
8. Семінарсько-практичне заняття по темі 8.....	229
9. Семінарсько-практичне заняття по темі 9.....	230
10. Семінарсько-практичне заняття по темі 10.....	230
11. Семінарсько-практичне заняття по темі 11.....	231
12. Семінарсько-практичне заняття по темі 12.....	231
13. Семінарсько-практичне заняття по темі 13.....	232
14. Семінарсько-практичне заняття по темі 14.....	232
15. Семінарсько-практичне заняття по темі 15.....	233
Розділ 3. Перелік питань для підготовки до іспиту.....	237
Термінологічний словник.....	240
Список використаної та рекомендованої літератури.....	263